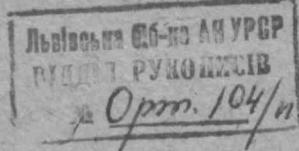

Lwowska Naukowa Biblioteka im. W. Stefanyka NAN Ukrainy. Oddział Rękopisów.
Zespół (fond) 73.
Archiwum Ostapa Ortwina

104. Archiwum Ostapa Ortwina. Materiały redakcyjne. Adam Cybulski: Kilka słów o teatrze Słowa". Artykuł (7).

STRONY NIEZAPISANE NIE ZOSTAŁY ZDIGITALIZOWANE

8

2010
Сибирський Ярослав Лада
(Сувільській Ярослав Лада)

„Ніка зію о театрі Стова” —
статьї.

Б. і.

Б. сн.

Аморфаго.

Запу.
ел. ноі.

Adam Zajączkowski.

Kilka słów o teatrze Stowarzyszenia

Wypisane z lat 1914-1918 i ich bezpośrednie dla świata i dla Polski następstwa, wojscieci krytyki polskiej i okazywanej przez niej publiczności, osunęły teatr Wyspiańskiego w daleką przeszłość. Teatr ten mógł mieć jakieś znaczenie jako wyraz swej epoki, mówi się w Polsce; z chwilą gdy tak gruntownie zmienił życie globu i nasze, stał się już tylko historycznym zabytkiem. Teatry mają się wprost przeciwnie. Dopiero wojna odsłoniła prawdziwe Wyspiańskiego oblicze, dopiero powojenna rzeczywistość odstawiła zaczyna jego myśl. Myśl ta nietykalnie ogarnęła najistotniejsze zmiany jakie miały miejsce na kontynencie, ale jak w rzeczywistości przemiany te zdarzą się być zapoczątkowane innymi genialniejszymi i głębszymi, tak i w myśl Wyspiańskiego zdarzenia ostatnich lat kilkus wstępnych, jako sterg wstępnych zaletów szególni, jako szereg premis, teatry ^{były} num w garniturze swego lotu ~~wyspiański~~, w daleką - o wiele - dalszą przyszłość wybór przyszłości.

Priyponijmy kilka z tych premis, poronujących ^{prawem} Wyspiańskiego zbiór nie z piśmami jego komentatorów, ale z rzeczywistością.

1) Wojna światowa. Zapowiadana przez Wyspiańskiego przeszyszktem w „Weselu”. O wieczenia jakby, w pierwzejscenie formatu; z raciekiem w scenie z Rycerzem Darmnym: głosnie całego aktu z siebiej strony, i w szeregu ludzi: spraważymy postaci Węgryhoty. Wszystkich ukraińskich, jak wiastorno (choć po dziś dzień niewiastom: w jakim duchu), przepowiadając wybuch wojny poważnej, z przykrytym małego kraiku”, upadek Rosji, obni-

na wielkiej sanie śmiały, "niewiązni ustawią

„w akcji „Wesela,” postaci Wernyhorę.

Bojanie Polski, it.d. Wojnę powroźną, „owocność lutego” zapewniała także i „Legion,” w scenerii wybuchanej modlitwy Mickiewicza, a bliskie ziszczenie tych marzeń 1848 roku, jak i proroctwa Wernyhorę, jest już dla Wyspiańskiego personikiem w „Danielu.”

2) Zawalenie się caratu i Rosji. To rok niesień głosów rozbiorowych i sprawiedliwości. „Wesela” (partactwo Wernyhorę). Zapoświetlę te jedobnie jak poprzedni Wygnaniowski już formułuje w „Danielu” a mimo to w pierwotnej scenerii bez rosnienia przed „Weselami” powstającego „Legionu”. Ścisły wogóle związek wypatka rosyjskich z jego własnym teatrem, pokreśla w „Tragicznej Historji” (t.zw. studium o Hamlecie) ustęp o wypiętnowej powstaniu szekspirowskiego „Hamleta” – tragedii moskiewskiej.

3) Polska Niemiec i Industriji. Wskazuje na nie Niemcy nauczeni po- stawiennie w „Danielu” u boku Baltazarów swoich innych współujawnicieli Izraela, którym od powstrzyż jak Mikołajowi Baltazarowi) los zmacky.

4) Revolucja rosyjska i bolszewizm. Tej zapowiadającej przynosi opowie- szanie w „Wyzwoleniu” elicie robotników, bezimiernej rzeziu mordu na mury teatru Historji, – synami Łomży, po których czynach przypisuje Noe, nazwując ich Konrad. Oznacza to cęgo na Sonę Konrada. Polskę wy- godzi z wiezion, oni na dany znak udekorują gaśnionej tragicznej komedii. Polaków wypiętnujących ustawią. Zupelno podobnie rewolucja boli- wiecka, pożawiając aliantów ich północnego sprzymierzenia, ustawi je ci aliantów, z chwilą zwycięstwa, kiedy mogli i musieli do godzidzania Polski przystanie; zupełnie w ten sposób, zawsze jednak nimował istanie się Giejsowej sprawiedliwości naszego wyzwolenia, wznieście na nowogrodach Polski na semę.

* Ma Baltazar jak wiadomo lisy tego samego Mikołaja I, który robi i panstwa upałek, z rosną jak Daniel wiarą w moc Słowa, głosi matka Małgorzata Mieczysławska w pierwotnej scenerii „Legionu.”

X (w obu wersach opiera się na aktualnych,) 3

5) Odbudowanie Prezydencji polskiej: Jak trzy pierwsze premisy, jest i ono już dla Wyspiańskiego, powraniem do „Daniela”. Z dnia 19 kwietnia 1919 r., zatwierdzonym do druku, zapowiadają ją: obie „Legiony” (odzyskanie Stawy przez Wandy), „Protesilas i Kasandra” (wskrywanie Protesilasa), „Legion” (wywołanie Stawy i wrożka Rapsody), „Wesela” (wygraweranie Węgrykory, który nie czem innem jest jako swicielem jedyniej, wiązalnie, uciążliwej „osoby dramatu”, Szatana-chocholi), „Wyzwolenie” i t. s. ysi z „wratwanych” utrymko: zupełnie w sensie „Legion” (drugiej zwatażce), „Protesilasa” i „Wesela” problem wyzwolenia stawiający fragment pt. Ruwera (rezygnacja Samotnikowi królewny Baniałuki - przez Szatana).

6) Złożenie losów odbudowanej Polski w ręce klasy właścicielskiej. Nasza ta postawiona jest tak jasno i tak szczegółowa w ^{obie, ogólną} opisie w pełni aktualnych, misteriach „Wesela” (ekspresja) i „Wyzwolenia” (ang. Karmazyna z Holyszem), że jej chybba nawet nazym historykiem literatury przypominać nie trzeba a lepiej wskazać na wizję ogólnie europejskiej demokratyzacji, z dwóch odmiennych ^{wzajemnie skupionej, holyszowej} ujrzanej w „Legionie”, kiedy uosobieniem są dwie, ysi z za turnanu romantycznej fuzjologii wyforniu rzeczywistości: krew nieprzyjaciela tytanów „goragniony Demos” oraz, przez Brutusa-cezaroburce rozpięta, węgusta po drodze traktująca, „Wolna”.

7) Zagrożenie europejskiej cywilizacji powrotem do barbarzyństwa, ta Noc której wizja - jest z najpotężniejszych leitmotivów jego teatru - przewidziana przez całe Wyspiańskiego misano się. Pojęta Nocą utrzymała się swego Mieckiewicza „Legionu” i ona to zapada nad Sową nietylko w zakończeniu „Wyzwolenia”, ale i we finalach „Legionu” i „Czatwy”. W „Wyzwoleniu” koniec w ^{rozumie} maskami natomiast wystąpił o e-wentualności ponownego najeżdu barbarzyńców, mówiąc o „muchu wielej”

- celowy etapom.

mas", a „Wielkim Buchu”, nowej wstwice ludów it.d.

Oto kilka ~~paru~~ pierwzych lepszych i brzeg motywów i scen z ok. 1910. Da odtwórcza, który jak wiadomo zmarr w r. 1907 t.j. w okresie głycznego wzajemnego udziału jakiegoś (żoła bliz) nieokreślonej konfliktu ogólnie europejskiej zarządy spraw w niektórych umysłach. Ujmuję w myśl Wyspiańskiego to wszystko wizje – ogólnie dokonane fakty lub wyraźnie zarządzane możliwości sztuczne – wizja inna, ujmuję ją i wizje faktów ~~lepszych~~

~~Ujmuje w naszym mniemaniu wypadek od r. 1914 dokonanych przewro-~~

~~toś lepszych~~ ale ~~niego,~~ ~~specjalnie~~ ~~a pierwszym~~
~~założenie na nowej~~ ~~– ostatecznym~~ ~~– nieznającym~~
~~wspomnianym na drugim etapie~~ ~~ku dalszemu~~ ~~– zakończeniu~~ ~~tańca~~ ~~ludzkiego~~ ~~etapu.~~

louis, Faktem tym wyjaśnienie na natychmiastycznie kwestijs. wiernikiej na cało wszystkich problemów przyszłosci. – Ma nikt na nasze – pełnowe – założenie teatru Wyspiańskiego, Teatru Słowa. Naszadliszny ten teatr, na tym którym go zapoczątkował, za Mickiewiczem, stowarzyskim teatrem przyszłosci. Znaczy to myślana, w zupełnie jak tysi w rzeczywistości, przyszłość europejskiej Cywilizacji rozgrywa się w nim na terenie Słowiańskiego, której Tajemnica – Tajemnica Stowarzyszenia – jest Tajemnicą ludzkości!

Nawet ~~najtrwalszym~~ i... najlepzym z ludzi, ekonomistom, rolnikom od dwóch do trzech lat, że draga do rekonstrukcji lub... zbudowania Europy, wiecie sprzed Stanisławczyk. Rozumomy już wszyscy) co wszystko co się historycznego dzieje współczesnej Europie, fatalnie głosić ku nieznanemu, w tym właśnie ~~tańcu~~ ^{a nie innym} podąża Bierutku. Odośnie, najrobieżniej i choćby przemyślenie z tego teatru Wyspiańskiego, go stanowiących jego chrześcijańskich dramaturów – „Klaudiusz”, „Sędziowie”, „Bolesława”, „Skarbki”, „Wesela”, „Wyzwolenia”, „Legionu” i „Kropolis” –

ona gązieś na śnie

zachwycała mnie
wspaniałym pięsem

* wykonawca myśli bożej, myślumy Myśli) 5

wykaż myśl Słowa, Słowo Boże które ciatem się staje, jest istotą typem kluczowym t.j. zewiązującym co w dylektach i co do siebie stało albo już co wyraźnie zapowiadają w Historji, co do objawienia tego Słowa, niemniej w ozniesieniu zarazem do końca Polski jak Stowianie i czasy i Chrześcijanie, Noc, która od wschodu zagracza terenie Europy, ta Noc wiekowa, zapasająca z winy ludzkiej ale z woli i uprzedzenia bożego, gdyż ta dnia, w tonie swem, kryje Słowo Boże, niesie Światłość świata... Antyromantyczna myśl Wyspiańskiego schodziła nietylko z meyzaninem polskim ale i rosyjskim, nietylko z myśla Mickiewicza ale i Dostojewskiego, potwierdza jego w „Paramarzowych” wyfazoną wiersz w staroistka teoforyę^{x)}). Może, jak w „Weselu” scena Historji zawadzonej Szatan: jest i on tylko narzędziem Tajemnicy, jest minowodem wykonać myśli Bożej, z której wykonalna jest rozdrobień i pacyfikacji nowa kapodmowa – forma myślenia – logika artystyczna – zgodnie z moimi zaspone... przygotowanych

Słot + Tadek
Reasumując tych几点 kilka, jest teatr Stanisława Wyspiańskiego aż do najdrobniejszych szczegółów przemysłana artystyczna i logiczna konstrukcja, w której, w zaawansowanych scenach i obrazach „umiemieć”, jawnie nam wskazuje obicie wyphuzionej rzeczywistości dylektowej. W konstrukcji tej odnajdujemy to, co Wyspiański nazwał nimem „tragedya: żwąd (=uria) duszy” określając sumę tych wszystkich konfliktów, w których, na gruncie ongi przez „Europe” zarządzanej aż do powrotu zamierzającej psychiki staroistycznej, do ostatniego wyrazu artystycznej prawdy odkryta, aby w nas aż do rozkładu „kultury” wzajemnie się

x) Teoforya o forejn/teon, niesie Boga. forejn teon

(ba jeśli o sens tych szpiegów iż zie i sucha) 6

strawiając kultury: żydowsko-chrześcijańska i grecko-rimana. Czy to
względu o smaganie oż marzenia z ozymem, realizmu z romantyzmem,
krwawych bonierności narodowego bytu z jeżem krewawszem zbroże-
niami wszelkobraterstwa i miłosci, czy o bliskie bliźnictwo i my-
z z nienależalnych zda się antyromantyczne, "rozkwitającej niż europejskiej"
sasty zbiorowej, wątpliwe postawione problemy społeczeństwa
postawione za w tej konstrukcji - i rozegrane - w ten sposób, że
jak to w dawno wykazałismy na kilku przypisach, także i bieżące
~~X Jeśli o sens tych szpiegów iż zie i sucha~~
wystąpienia sztuczne, basata dni naszych tragiczna Histo-
rya - zawego z Krakowa, z Polski, że Słowianizowany wiadomo-
zarysowuje się w niej w niespotykanej artystycznej, to niespoty-
kane prawdziwych kształtach. Jeżeli, jak twierdzi najwierniejszy
szysią piarz polityczny Francji, wypatruje za dni naszych diegry
zagłębiej o myśli, która je uświadamia, to ma się tu, w
~~Stanisławów~~ (Wyspiański) teatrze, wprost przeciwne zjawisko: myśl, której lato-
roppoerty, największy dramat ludzkości - jest tylko obliciem. -
Czy nazym, specjalistom od Wyspiańskiego "zaczyna się vitać", że
moga istnieć rzeczy w ich fikcyjnym własnym, o których wcale nie śniło
niemieckim filologom? Czy zaczynają się mierkować olacze
Konrad utrzymuje, że jest konstrukcja artystyczna, której tajemnicza
można przekonywać i odkrywać i odrzucić, ale że do tego prawnego
... li tylko sztuka"? Lub choćby olacze twórca "Tragicznej Histo-
ryi" zestawiać szołby, tylko sztukę i ożielo myśli artysty
ze samej już tylko rzeczywistością wydarzeń?

Ale są sławy opatrunkowości. Tego - podczas gdy

F.

młody nasz dramat zarzą się w przeszłych wywiadach
na miano starczy dogotowującego zachodnioeuropejskiego roman-
tyzmu - racyę mają polscy ~~esteci~~ i historycy literatury.
~~zarewnienijsi~~, ~~zawdziem~~, uwołajcie moje interonu dla nich przede wszystkim
~~zadnego~~ moja! Pytanie tylko o ty trup, na którym oni żerują, ma
co wyroźnego z tym, który dziś gry burz czasy następny, jak
ognia stup zmartwychwstaje - z Wyspiańskim żywym,

Lamme, w maju 1922.

~~Stanisław Cypulski~~

następy raz podkreślone dostojelic'

następy 2 razy podkreślone majuskułami
lub dużym drukiem

Proszę o b. staranną korektę

AJO.

Skanowanie i opracowanie graficzne na CD-ROM :

ul. Krzemowa 1
62-002 Suchy Las

www.digital-center.pl
biuro@digital-center.pl
tel./fax (0-61) 665 82 72
tel./fax (0-61) 665 82 82

Wszelkie prawa producenta i właściciela zastrzeżone.

Kopiowanie, wypożyczenie, oraz publiczne odtwarzanie w całości lub we fragmentach zabronione.

All rights reserved. Unauthorized copying, reproduction, lending, public performance
and broadcasting of the whole or fragments prohibited.